

Lubuskie
Warte zachodu

Plan działań krótkoterminowych dla strefy miasta Zielona Góra ze względu na wystąpienie ryzyka przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10

PROJEKT

Nadzór merytoryczny:

Artur Malec Dyrektor Departamentu Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego,
Mariola Wielhorska Kierownik Wydziału Pozwoleń i Programów Departamentu Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego

Autorzy opracowania:

mgr inż. Aneta Lochno– kierownik projektu
mgr inż. Tomasz Przybyła
mgr inż. Ireneusz Sobecki
mgr inż. Marta Wawrzynowska
mgr inż. Magdalena Załupka

1. Podstawy prawne Planu Działań Krótkoterminowych

Plan działań krótkoterminowych (PDK) odnosi się do działań w zakresie ograniczenia skutków i czasu trwania przekroczeń oraz zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń w zakresie występujących w danej strefie przekroczeń poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu. Opracowany Plan działań krótkoterminowych zgodnie z art. 92 pkt. 1c ustawy POŚ powinien być przyjęty przez Sejmik Województwa Lubuskiego w terminie 18 miesięcy od dnia otrzymania informacji o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub alarmowych stężeń niektórych substancji w powietrzu.

Zarząd województwa, w terminie 15 miesięcy od dnia otrzymania informacji o tym ryzyku od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, opracowuje i przedstawia do zaopiniowania projekt Planu działań krótkoterminowych.

W 2017 roku dla strefy Zielona Góra zostało określone ryzyko wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego określonego jako dopuszczalna liczba przekroczeń normowanej wartości średniodobowej (35 razy/rok) dla pyłu zawieszonego PM10 na stacji w Zielonej Górze na ul. Krótkiej. Informacja przekazana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze dotyczyła okresu od 1 marca 2016 do 28 lutego 2017.

Przepisy prawne związane z opracowaniem Planu działań krótkoterminowych to:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska¹ (ustawa POŚ) oraz akty wykonawcze:
 - a) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu² określające poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe, poziomy informowania i poziomy alarmowe substancji w powietrzu,
 - b) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza³ określające zakres informacji o stwierdzonym przekroczeniu poziomu alarmowego substancji w powietrzu, o którym mowa w art. 93 ustawy POŚ.

Ustawa POŚ określa obowiązki i odpowiedzialności za poszczególne elementy PDK zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 1. Tabela odpowiedzialności za działania w ramach Planu działań krótkoterminowych

Organ administracyjny	Podstawa prawna	Działanie
Zarząd Województwa	Art. 92 pkt. 1 ustawa POŚ	Opracowanie i przedstawienie do zaopiniowania odpowiednim wójtom, burmistrzom lub prezydentom miast i starostom projektu uchwały w sprawie Planu działań krótkoterminowych w terminie 15 miesięcy od otrzymania informacji o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego, docelowego lub alarmowego
Sejmik Województwa	Art. 92 pkt. 1c ustawa POŚ	Uchwalenie planu działań krótkoterminowych w terminie 18 miesięcy od otrzymania informacji o ryzyku wystąpienia przekroczeń

¹ tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.

² Dz. U. z 2012 r., poz. 1031

³ Dz. U. z 2018 r., poz. 1120

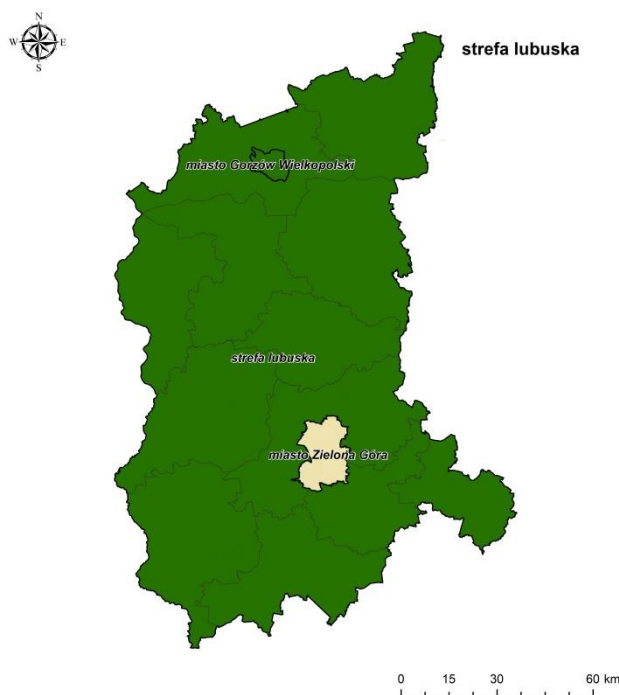
Organ administracyjny	Podstawa prawna	Działanie
		poziomu dopuszczalnego, docelowego lub alarmowego
Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska	Art. 94 pkt. 1b ustawa POŚ Art. 94 pkt. 1c ustawa POŚ Art. 96a ustawa POŚ	Powiadomienie zarządu województwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu Powiadomienie Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w planach działań krótkoterminowych. Sprawowanie kontroli nad terminowym uchwaleniem oraz realizacją Planu działań krótkoterminowych.
Wojewódzkie Zespół Zarządzania Kryzysowego	Art. 92 pkt. 1d ustawa POŚ	Informowanie właściwych organów o konieczności podjęcia działań określonych planem działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka wystąpienia w danej strefie przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych
Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego	Art. 14 ust. 16 ustawa o zarządzaniu kryzysowym ⁴	Współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska Zarządzanie, inicjowanie i wdrażanie działań krótkoterminowych
Prezydent Miasta	Art. 92 pkt. 1a ustawa POŚ	Opiniowanie projektu uchwały w sprawie planu działań krótkoterminowych w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały

Dodatkowym dokumentem, który może być uwzględniany przy planie działań krótkoterminowych są wytyczne określania ryzyka wystąpienia przekroczenia oraz wystąpienia przekroczenia substancji w powietrzu wydane dla Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

⁴ Dz. U. z 2018 r. poz. 1401

2. Opis strefy objętej Planem Działań Krótkoterminowych

Strefa miasta Zielona Góra

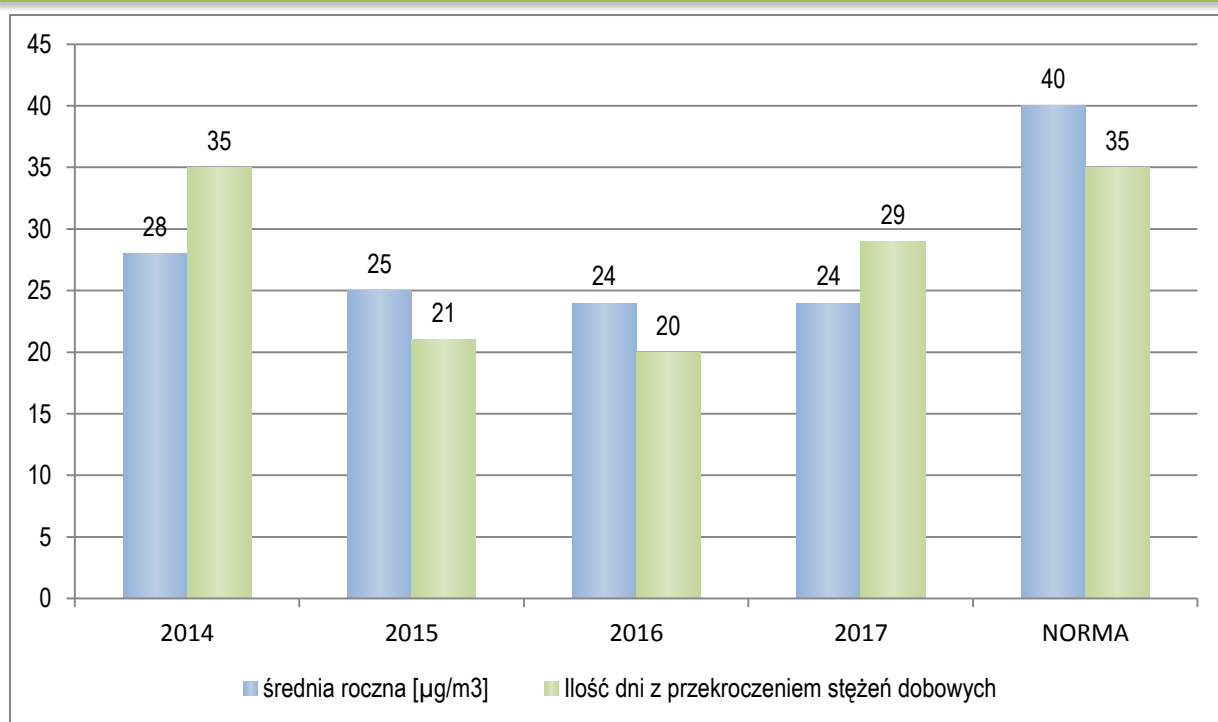
Rysunek 1. Lokalizacja strefy miasta Zielona Góra

3. Analiza jakości powietrza w mieście Zielona Góra

Jakość powietrza w mieście Zielona Góra określana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach rocznej oceny jakości powietrza na podstawie pomiarów stężeń zanieczyszczeń na stacji pomiarowej zlokalizowanej na ul. Krótkiej w Zielonej Górze.

Stacja zlokalizowana jest w centralnej części miasta na wschód od śródmieścia, na terenie osiedla Tysiąclecia, w rejonie ulic Podgórna i Krótka. Osiedle Tysiąclecia ma charakter mieszkaniowy o zabudowie wielo- i jednorodzinnej. W najbliższym otoczeniu stacji przeważają zabudowania jednorodzinne oraz punkty usługowe i ochrony zdrowia (Szpital, Stacja Krwiodawstwa, Urząd Marszałkowski). Reprezentatywność stacji obejmuje obszar około 37 m².

W ostatnich latach jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 w Zielonej Górze poprawiała się poprzez zmniejszenie liczby dni z przekroczeń stężenia dobowego pyłu, a także poprzez spadek wartości stężenia średniorocznego. Od 2014 roku nie wystąpiło przekroczenie wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10 na terenie miasta Zielona Góra. Najwyższe stężenia wystąpiły w 2014 roku. Konieczność opracowania PDK nastąpiła w wyniku informacji o ryzyku przekroczenia wartości dopuszczalnej określonej jako ilość dni z przekroczeniem wartości dobowej równej 50 µg/m³ powyżej 35 dni w roku. Informacja o ryzyku przekroczenia wartości dobowej została przekazana w marcu 2017 roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze za okres od 1 marca 2016 do 28 lutego 2017. Ryzyko przekroczenia nie zostało potwierdzone w kolejnych okresach i w wykonanej rocznej ocenie jakości powietrza za 2017 r. przekroczenie nie wystąpiło.

Rysunek 2. Wielkość stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 oraz ilość dni z przekroczeniem normy dobowej pyłu w Zielonej Górze w latach 2014-2017 (źródło: roczne oceny jakości powietrza WIOŚ Zielona Góra)

4. Tryb wdrażania i ogłaszania Planu Działań Krótkoterminowych

4.1. Stan obecny

Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane (inicjowane, kontrolowane i wdrażane) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego, o którym mowa w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1401).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska realizuje monitoring środowiska i w oparciu o wyniki ze stanowisk pomiarowych jakości powietrza określa ryzyko lub wystąpienie przekroczenia wartości dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych substancji w powietrzu.

W świetle regulacji prawnych jednym z elementów działań krótkoterminowych powinna być prognoza zanieczyszczeń powietrza. Prognozowanie, szczególnie wysokich stężeń zanieczyszczeń, jest zagadnieniem niezwykle złożonym. Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, obszaru którego dotyczą oraz czasu trwania przekroczenia lub ryzyka tego stanu będą prowadzone w skali kraju od 2019 roku, co pozwoli na przekazywanie powiadomień dotyczących ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu. Informację o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji określa się na podstawie wyników pomiarów lub przy wykorzystaniu wyników modelowania i analiz (art. 93 pkt. 1a i 2 ustawy POŚ).

W poszczególnych powiatach i gminach funkcjonują powiatowe lub mogą funkcjonować gminne centra zarządzania kryzysowego wykonując zadania tożsame z zadaniami wykonywanymi przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego. Pełnią one całodobowy dyżur, aby w każdej chwili mogły przyjąć zgłoszenie od Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Obowiązek podjęcia działań w zakresie zarządzania kryzysowego spoczywa na tym organie, który jako pierwszy otrzymał informację o ryzyku lub wystąpieniu

przekroczeń. Następnie informuje organy niższego i wyższego szczebla w celu podjęcia przez nie wskazanych w Planie działań krótkoterminowych zadań.

4.2. Tryb i sposób ogłaszania

W celu określenia trybu realizacji Planu działań krótkoterminowych określono elementy konieczne do efektywnego realizowania działań. Do prawidłowego funkcjonowania Planu działań krótkoterminowych kluczowe jest wykorzystanie:

- systemu monitorowania stanu jakości powietrza;
- procedur informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia lub wystąpieniu stężeń przekraczających poziomy normowane, w tym włączenie Regionalnego Systemu Ostrzegania w przypadku alarmów smogowych;
- systemu prognoz jakości powietrza;
- systemu informowania społeczeństwa przez odpowiednie organy;
- procedur postępowania w trakcie wystąpienia sytuacji wskazujących na konieczność wdrożenia planu działań krótkoterminowych;
- procedur realizacji działań krótkoterminowych np.: ograniczeń w ruchu pojazdów;
- zestawu działań naprawczych, które można wdrożyć w odpowiednich sytuacjach zagrożenia przekroczeniem norm jakości powietrza.

Dla miasta Zielona Góra obowiązuje Plan działań krótkoterminowych przyjęty uchwałą XLVIII/57614 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 9 czerwca 2014 roku. Obecnie obowiązujący Plan działań krótkoterminowych został opracowany ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10. W obecnej wersji Planu działań krótkoterminowych obowiązujące zapisy zostaną zweryfikowane i zaktualizowane pod względem nowych wymagań i możliwości reagowania.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska monitoruje w sposób ciągły stan jakości powietrza, jak również dokonuje prognozy tego stanu na podstawie:

- analizy zmierzonych stężeń na stacjach automatycznych systemu monitoringu oraz prognoz meteorologicznych,
- krótkoterminowych prognoz stanu zanieczyszczenia powietrza dostępnych na stronach internetowych.

Do śledzenia prognozy pogody proponuje się następujące portale:

- strona internetowa ICM³⁴ <http://www.meteo.pl/>;
- strona internetowa IMiGW³⁵ <http://www.pogodynka.pl/>;
- strona internetowa Weather Online Ltd. – Meteorological Services; <http://www.weatheronline.pl/>.

Docelowo jednak należy dążyć do wyboru jednego (maksymalnie dwóch) portali prognozujących pogodę, których sprawdzalność będzie najbardziej zadowalająca. Dla prognozowania stężeń pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu konieczne jest śledzenie następujących parametrów meteorologicznych:

- prognozowana temperatura – spadek temperatury w okresie chłodnym pociąga za sobą wzrost zapotrzebowania na ciepło, a przez to większą emisję z indywidualnych systemów grzewczych;
- prognozowana siła i kierunek wiatru – dla wskazania kierunku napływu mas powietrza oraz określenia warunków przewietrzania,
- prognozowana sytuacja baryczna – wpływająca na przewietrzanie badanych obszarów,
- prognozowany układ synoptyczny na terenie Europy, a szczególnie Europy Środkowo-Wschodniej,
- prognozy opadów - opady powodują zmniejszenie stężenia pyłu poprzez jego wymywanie z powietrza.

W Planie działań krótkoterminowych ujęty został zestaw działań krótkoterminowych, które można wdrożyć w odpowiednich sytuacjach ryzyka wystąpienia przekroczenia norm jakości powietrza oraz wskazane zostały procedury postępowania w trakcie wystąpienia sytuacji wskazujących na konieczność wdrożenia planu działań krótkoterminowych.

W ramach aktualizacji Planu działań krótkoterminowych wprowadza się trzy stopnie ostrzegania w ramach różnych poziomów alertów:

Poziom	Kolor oznaczenia	Rodzaj informacji	Rodzaj działań
Alert I stopnia	Żółty	Informacja	Informacyjne i edukacyjne
Alert II stopnia	Pomarańczowy	Ostrzeżenie	Informacyjne, ostrzegawcze,
Alert III stopnia	Czerwony	Alarm smogowy	Informacyjne, Ostrzegawcze, Operacyjne Nakazowe/zakazowe

ALERT I STOPNIA

Charakter ogłoszenia	Informacyjny i edukacyjny
Warunek ogłoszenia	Po uzyskaniu informacji z WIOŚ o: <ul style="list-style-type: none"> ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, lub przekroczenia poziomu dopuszczalnego wynoszącego 40 µg/m³ dla pyłu zawieszonego PM10 z ostatnich 12 miesięcy. przekroczenia 35 dni ze stężeniem powyżej wartości dopuszczalnej (50 µg/m³) spośród średnich dobowych stężeń pyłu zawieszonego PM10 z ostatnich 12 miesięcy lub w danym roku. Prognoza meteorologiczna i prognoza jakości powietrza wskazuje na pogorszenie się warunków meteorologicznych
Odbiorcy ogłoszenia	Zarząd Województwa oraz komórka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialna za realizację zadań z zakresu programu ochrony powietrza Główny Inspektorat Ochrony Środowiska ⁵ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Samorzady miasta na terenie, którego wystąpiło ryzyko
Jednostki odpowiedzialne za przepływ informacji	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zielonej Górze
Jednostki odpowiedzialne za realizację działań	Zarząd Województwa Urząd Miasta Zielona Góra
Jednostki odpowiedzialne za kontrolę realizacji	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Urząd Miasta Zielona Góra w zakresie swoich obowiązków

⁵ „Wytuczne dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do określania ryzyka przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych zanieczyszczeń w powietrzu oraz przekazywania informacji o stwierdzonym ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu tych poziomów”, Warszawa 2013 r.

<p>Termin obowiązywania ogłoszenia</p>	<p>Do czasu ogłoszenia o poziomie II. Poziom nie ulega odwołaniu</p>
<p>Podjęte środki informacyjne</p>	<p>WIOŚ w Zielonej Górze przekazuje w uzgodniony sposób informacje o prognozowanej lub zaistniałej sytuacji do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (Zastępcy Przewodniczącego WCZK) i Zarządu Województwa.</p> <p>Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego (WCZK) przekazuje informację o ogłoszeniu alertu I stopnia do Centrum Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta Zielona Góra.</p> <p>Umieszczenie na stronach Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Miasta Zielona Góra (Wydziału Zarządzania Kryzysowego) informacji o ogłoszeniu alertu I stopnia.</p> <p>Informacja powinna być tam umieszczona do czasu zmiany ogłoszenia przez Zespół Zarządzania Kryzysowego.</p> <p>d) Przekazanie informacji Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska za pomocą bazy „Poziomy Alarmowe”.</p>
<p>Treść ogłoszenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ogłaszany poziom ostrzegania • obszar wystąpienia ryzyka przekroczenia • przyczyny wystąpienia ryzyka przekroczenia • rodzaj substancji dla której nastąpiło ryzyko wystąpienia lub wystąpienie przekroczenia • prognoza jakości powietrza oraz prognoza warunków meteorologicznych • odbiorcy ogłoszenia • rodzaj podejmowanych działań oraz zalecenia postępowania.
<p>Sposób informowania</p>	<p>Informacja musi zawierać obowiązkowo: poziom ogłoszonego alertu, kolor oraz obszar którego dotyczy.</p> <p>POZIOM WOJEWÓDZKI</p> <p>1. WIOŚ przekazuje informacje o jakości powietrza Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska za pomocą bazy "Poziomy Alarmowe", do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz do Zarządu Województwa drogą elektroniczną:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dane o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, • określenie możliwych przyczyn występowania przekroczenia poziomów normatywnych, • szacunkową lokalizację wystąpienia przekroczenia poziomu normatywnego substancji w powietrzu, • prognozowanej jakości powietrza. <p>2. Lubuski Urząd Wojewódzki, Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra umieszczają na stronach internetowych informacje o ogłoszeniu alertu I stopnia zawierającą:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) rodzaj i stopień poziomu ostrzegania, b) obszar objęty ogłoszeniem, c) przyczynę wystąpienia przekroczenia,

	<ul style="list-style-type: none"> d) informacje o zagrożeniu oraz możliwości wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych - jakich i do kogo, e) informacje o działaniach do podjęcia, f) link do strony WIOŚ z pomiarami jakości powietrza.
Podejmowane środki ostrzegawcze	brak
Podejmowane środki operacyjne	brak

ALERT II STOPNIA

Charakter ogłoszenia	Ostrzegawczy, informacyjny
Warunek ogłoszenia	<p>Po uzyskaniu informacji z WIOŚ o wystąpieniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekroczenia poziomu wynoszącego $\geq 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu zawieszonego PM10 w pomiarach z ostatniej doby, <p>w prognozie pogody przewidywane są w ciągu najbliższych dwóch dni:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) utrzymujące się temperatury powietrza poniżej b) -5°C przy jednoczesnym braku intensywnych opadów śniegu; c) utrzymujące się małe prędkości wiatru ($< 2 \text{ m/s}$) przy jednoczesnym braku intensywnych opadów; d) c) utrzymujące się jesienią lub zimą układy wysokiego ciśnienia nad Polską przy jednoczesnym braku intensywnych opadów.
Odbiorcy ogłoszenia	<p>Zarząd Województwa oraz komórka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialna za realizację zadań z zakresu ochrony powietrza</p> <p>Główny Inspektorat Ochrony Środowiska⁶</p> <p>Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego</p> <p>Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra</p> <p>Ośrodki oświatowe, placówki opiekuńcze, szkoły, przedszkola, żłobki, domy opieki dziennej</p> <p>Ośrodki zdrowia, szpitale, ośrodki opieki zdrowotnej</p> <p>Społeczeństwo w tym szczególnie osoby z grupy wrażliwej.</p>
Jednostki odpowiedzialne za przepływ informacji	<p>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska</p> <p>Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego</p> <p>Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra</p>
Jednostki odpowiedzialne za realizację działań	<p>Zarząd Województwa</p> <p>Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra</p> <p>Dyrektorzy placówek ochrony zdrowia, placówek oświatowych</p>
Jednostki odpowiedzialne za kontrolę realizacji	<p>Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska</p> <p>Urząd Miasta Zielona Góra w zakresie swoich obowiązków</p>
Termin obowiązywania ogłoszenia	<p>Alert II stopnia ogłasza się na 24 godziny bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji o przekroczeniu poziomu wynoszącego 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ dla pyłu zawieszonego PM10 w pomiarach jakości powietrza lub na 48 godzin jeżeli spełniony jest warunek dla prognozy meteorologicznej. W każdym przypadku istnieje możliwość przedłużenia</p>

⁶ „Wytyczne dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do określania ryzyka przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych zanieczyszczeń w powietrzu oraz przekazywania informacji o stwierdzonym ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu tych poziomów”, Warszawa 2013 r.

	<p>czasu obowiązywania alertu II stopnia. Odwołanie alertu następuje, gdy istotnej zmianie ulegną warunki meteorologiczne wskazując na poprawę jakości powietrza na terenie strefy miasta Zielona Góra. Informacja o odwołaniu alertu II stopnia powinna zostać przekazana do tych samych podmiotów, co informacja o jego wprowadzeniu.</p>
<p>Podjmowane środki informacyjne</p>	<p>Przekazanie przez WIOŚ w Zielonej Górze w uzgodniony sposób informacji o prognozowanej lub zaistniałej sytuacji do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (Zastępcy Przewodniczącego WCZK) i Zarządu Województwa. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje informację do Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra oraz przekazuje informacje o sposobie postępowania i ogłoszonym alercie do Dyrektorów placówek oświatowych oraz placówek ochrony zdrowia, a także społeczeństwu. WCZK przekazuje komunikat o ogłoszonym poziomie do lokalnych mediów (społecznościowych, lokalnych rozgłośni radiowych, lokalnej telewizji).</p>
<p>Treść ogłoszenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poziom ostrzegania oraz kolor poziomu, • obszar wystąpienia przekroczenia, • przyczyny wystąpienia przekroczenia, • rodzaj substancji, dla której nastąpiło przekroczenie, • prognoza jakości powietrza oraz prognoza warunków meteorologicznych • odbiorcy ogłoszenia, • rodzaj podejmowanych działań oraz zalecenia postępowania.
<p>Sposób informowania</p>	<p>POZIOM WOJEWÓDZKI</p> <p>1. WIOŚ przekazuje informacje Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska za pomocą bazy „Poziomy Alarmowe”, Wojewódzkiemu Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządowi Województwa oraz komórce organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialnej za realizację zadań z zakresu programu ochrony powietrza za pomocą poczty elektronicznej na uzgodniony wcześniej adres e-mail, a jeżeli istnieje taka potrzeba również w inny uzgodniony sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dane o wystąpieniu przekroczenia poziomu pyłu zawieszonego PM10 • określenie możliwych przyczyn występowania przekroczenia, • prognozowany czas trwania wysokich stężeń na podstawie analizy prognozy warunków meteorologicznych, • szacunkową lokalizację wystąpienia przekroczenia poziomu substancji w powietrzu, • informacje o zagrożeniach związanych ze złą jakością powietrza, • propozycje działań zmierzających do ograniczenia przekroczeń. <p>2. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, Zarząd Województwa oraz WIOŚ umieszczają na stronach internetowych informacje o ogłoszeniu alertu II stopnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj (poziom i kolor) poziomu, • dane o wystąpieniu stężenia 200 µg/m³ (pył zawieszony PM10), • określenie przyczyn wysokich stężeń,

- prognozowany czas trwania wysokich stężeń na podstawie analizy prognozy warunków meteorologicznych,
- szacunkowa lokalizacja wystąpienia wysokich stężeń substancji w powietrzu,
- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i do kogo,
- informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych,
- wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte,
- numer telefonu kontaktowego z WCZK do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

1. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów placówek oświatowych o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń,

2. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego obwieszcza informację społeczeństwu poprzez Regionalny System Ostrzegania.

POZIOM LOKALNY

- a) Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zielonej Górze umieszcza na stronach internetowych (najlepiej strona główna) informacje o jakości powietrza lub link do strony WIOŚ oraz informacje o ogłaszanym alertcie przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego.
- b) **Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zielonej Górze** może przekazać dodatkowe informacje dla **dyrektorów placówek opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej** wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.
- c) Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zielonej Górze przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na administrowanym terenie formacja o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń pyłu zawieszonego PM10.
- d) Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zielonej Górze umieszcza na stronach internetowych informacje o ogłoszeniu alertu II stopnia.:
- rodzaj (poziom i kolor) poziomu,
 - obszar objęty przekroczeniem,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i do kogo,
 - informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do

	<p>podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte, • numer telefonu kontaktowego do WCZK do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi. <p>e) Informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, informacje o stężeniu pyłu z poprzedniej doby i zakładane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych), lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej, • portale społecznościowe JST i ich jednostek, wywieszanie ogłoszeń na terenie urzędów. <p>f) Dyrektorzy placówek oświatowych i opiekuńczych mają obowiązek opracować procedury i instrukcje stosowania się do ogłaszanych ostrzeżeń. W trakcie trwania ogłoszonego poziomu ostrzeżenia mają obowiązek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekazać informację podopiecznym • przekazać informację pisemną na tablicach ogłoszeniowych placówki, • zastosować środki zapobiegające narażeniu podopiecznych na negatywne skutki złej jakości powietrza, <p>W ramach przygotowania do wprowadzenia planu działań krótkoterminowych Centrum Zarządzania Kryzysowego ma obowiązek przygotować szczegółową listę adresową instytucji, które należy powiadomić o ogłoszeniu alertu II stopnia i wdrożeniu działań. Lista musi być corocznie aktualizowana.</p>
<p>Podjęte środki ostrzegawcze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Unikanie długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni dla uniknięcia długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń • Zalecenia stosowania się do zaleceń lekarskich i właściwe zaopatrzenie w potrzebne leki. • Unikanie przewietrzania pomieszczeń w trakcie trwania ostrzeżenia
<p>Podjęte środki operacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Intensywne kontrole instalacji spalania paliw stałych, • Kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi, • Kontrole czystości dróg wyjazdowych z budowy, • Zalecenie ograniczania stosowania kominków, • Zalecenia korzystania z komunikacji miejskiej zamiast indywidualnej, • Kontrole pojazdów w zakresie jakości spalin,

ALERT III STOPNIA

Charakter ogłoszenia	Alarm smogowy, operacyjny
Warunek ogłoszenia	Po uzyskaniu informacji z WIOŚ o wystąpieniu: <ul style="list-style-type: none"> • przekroczenia poziomu alarmowego wynoszącego 300 µg/m³ dla pyłu zawieszonego PM10 w pomiarach z ostatniej doby, <p>Wydłużenie obowiązywania Alertu III stopnia następuje, gdy nadal utrzymują się wysokie stężenia substancji w powietrzu, a ponadto w prognozie pogody przewidywane są w ciągu najbliższych dwóch dni:</p> <p>a) utrzymujące się temperatury powietrza poniżej - 5°C przy jednoczesnym braku intensywnych opadów śniegu;</p> <p>b) utrzymujące się małe prędkości wiatru (< 2 m/s) przy jednoczesnym braku intensywnych opadów;</p> <p>c) utrzymujące się jesienią lub zimą układy wysokiego ciśnienia nad zachodnią Polską przy jednoczesnym braku intensywnych opadów.</p>
Odbiorcy ogłoszenia	Zarząd Województwa oraz komórka organizacyjna Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialna za realizację zadań z zakresu ochrony powietrza Główny Inspektorat Ochrony Środowiska ⁷ Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Zielonej Górze Ośrodki oświatowe, placówki opiekuńcze, szkoły, przedszkola, żłobki, domy opieki dziennej Ośrodki zdrowia, szpitale, ośrodki opieki zdrowotnej Społeczeństwo w tym szczególnie osoby z grupy wrażliwej.
Jednostki odpowiedzialne za przepływ informacji	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra
Jednostki odpowiedzialne za realizację działań	Zarząd Województwa Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra Dyrektorzy placówek ochrony zdrowia, placówek oświatowych szkoły, przedszkola, żłobki i domy opieki dla dzieci, inne ośrodki edukacyjne, Dyrektorzy obiektów służby zdrowia i opieki zdrowotnej – podjęcie środków zaradczych oraz przygotowanie się do podjęcia zwiększonej liczby pacjentów, Podmioty gospodarcze, które muszą wdrożyć działania krótkoterminowe ograniczające wpływ na jakość powietrza. Policja, Straż Miejska

⁷ „Wytyczne dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do określania ryzyka przekroczeń poziomów dopuszczalnych, docelowych lub alarmowych zanieczyszczeń w powietrzu oraz przekazywania informacji o stwierdzonym ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu tych poziomów”, Warszawa 2013 r.

Jednostki odpowiedzialne za kontrolę realizacji	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Urząd Miasta Zielona Góra w zakresie swoich obowiązków
Termin obowiązywania ogłoszenia	Alert III stopnia ogłasza się na 24 godziny bezpośrednio po przekazaniu przez WIOŚ informacji o przekroczeniu poziomu alarmowego w pomiarach jakości powietrza lub na 48 godzin jeżeli spełniony jest warunek dla prognozy meteorologicznej. W każdym przypadku istnieje możliwość przedłużenia czasu obowiązywania alertu III stopnia. Odwołanie alertu następuje, gdy istotnej zmianie ulegną warunki meteorologiczne wskazując na poprawę jakości powietrza w zagrożonych obszarach. Informacja o odwołaniu powinna zostać przekazana do tych samych podmiotów, co informacja o jego wprowadzeniu.
Podejmowane środki informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • WIOŚ w Zielonej Górze przekazuje w uzgodniony sposób informacje o prognozowanej lub zaistniałej sytuacji jakości powietrza do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (Zastępcy Przewodniczącego WCZK) i Zarządu Województwa. • Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje informację do Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra o ogłoszonym alercie lub jego odwołaniu. • Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra przekazują informacje o zaleceniach postępowania społeczeństwu. • Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra przekazuje informacje o sposobie postępowania i ogłoszonym alercie do Dyrektorów placówek oświatowych oraz placówek ochrony zdrowia. • Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje komunikat o ogłoszonym alercie do lokalnych mediów (społecznościowych, lokalnych rozgłośni radiowych, lokalnej telewizji).
Treść ogłoszenia	<ul style="list-style-type: none"> • ogłaszany poziom ostrzeżenia, • obszar wystąpienia przekroczenia • przyczyny wystąpienia przekroczenia • rodzaj substancji dla której nastąpiło przekroczenie • prognoza jakości powietrza oraz prognoza warunków meteorologicznych • odbiorcy ogłoszenia • rodzaj podejmowanych działań oraz zalecenia • informacje o obowiązujących ograniczeniach, działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, • wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte, • numer telefonu kontaktowego do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
Sposób informowania	<p>POZIOM WOJEWÓDZKI</p> <p>1. <u>WIOŚ</u> przekazuje Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska za pomocą bazy „Poziomy Alarmowe”, oraz do Wojewódzkiego</p>

Centrum Zarządzania Kryzysowego i Zarządu Województwa oraz komórce organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialnej za realizację zadań z zakresu programu ochrony powietrza za pomocą poczty elektronicznej na uzgodniony wcześniej adres e-mail, a jeżeli istnieje taka potrzeba również w inny uzgodniony sposób informacje:

- dane o wystąpieniu przekroczenia poziomu pyłu zawieszonego PM10,
- określenie możliwych przyczyn występowania przekroczenia,
- prognozowany czas trwania wysokich stężeń na podstawie analizy prognozy warunków meteorologicznych,
- szacunkową lokalizację wystąpienia przekroczenia poziomu normatywnego substancji w powietrzu,
- informacje o zagrożeniach związanych ze złą jakością powietrza,
- propozycje działań zmierzających do ograniczenia przekroczeń.

2. **Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, Zarząd Województwa oraz WIOŚ** umieszczają na stronach internetowych informacje o ogłoszeniu Alertu III stopnia:

- rodzaj (poziom i kolor) poziomu ostrzegania,
- dane o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10,
- określenie przyczyn wysokich stężeń,
- prognozowany czas trwania wysokich stężeń na podstawie analizy prognozy warunków meteorologicznych,
- szacunkowa lokalizacja wystąpienia wysokich stężeń substancji w powietrzu,
- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i do kogo,
- informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych,
- wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które mają być przez te grupy podjęte,
- numer telefonu kontaktowego do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

3. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje do Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra oraz poprzez Regionalny System Ostrzegania informacje:

- dane o wystąpieniu stężenia alarmowego substancji (pył zawieszony PM10),
- określenie przyczyn wysokich stężeń,
- prognozowany czas trwania wysokich stężeń na podstawie analizy prognozy warunków meteorologicznych,
- szacunkowa lokalizacja wystąpienia wysokich stężeń substancji w powietrzu,
- informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych,
- wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia

zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte,

- numer telefonu kontaktowego do WCZK do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

4. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje informacje lokalnym mediom takim jak lokalne rozgłośnie, telewizja, portale społecznościowe, tablice informacyjne zmiennej treści, komunikaty o:

- ogłoszonym alercie,
- przyczynach wystąpienia alertu,
- szacunkowej lokalizacji wystąpienia wysokich stężeń substancji w powietrzu,
- działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych,
- wskazanych grupach ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środkach ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte,
- numerze telefonu kontaktowego do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

5. Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów placówek oświatowych za pośrednictwem Kuratorium Oświaty o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.

POZIOM LOKALNY

1. Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra umieszcza na stronach internetowych informacje o ogłoszeniu alertu III stopnia:

- rodzaj (poziom i kolor) poziomu,
- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i do kogo,
- informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych,
- wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte,
- numer telefonu kontaktowego do WCZK do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

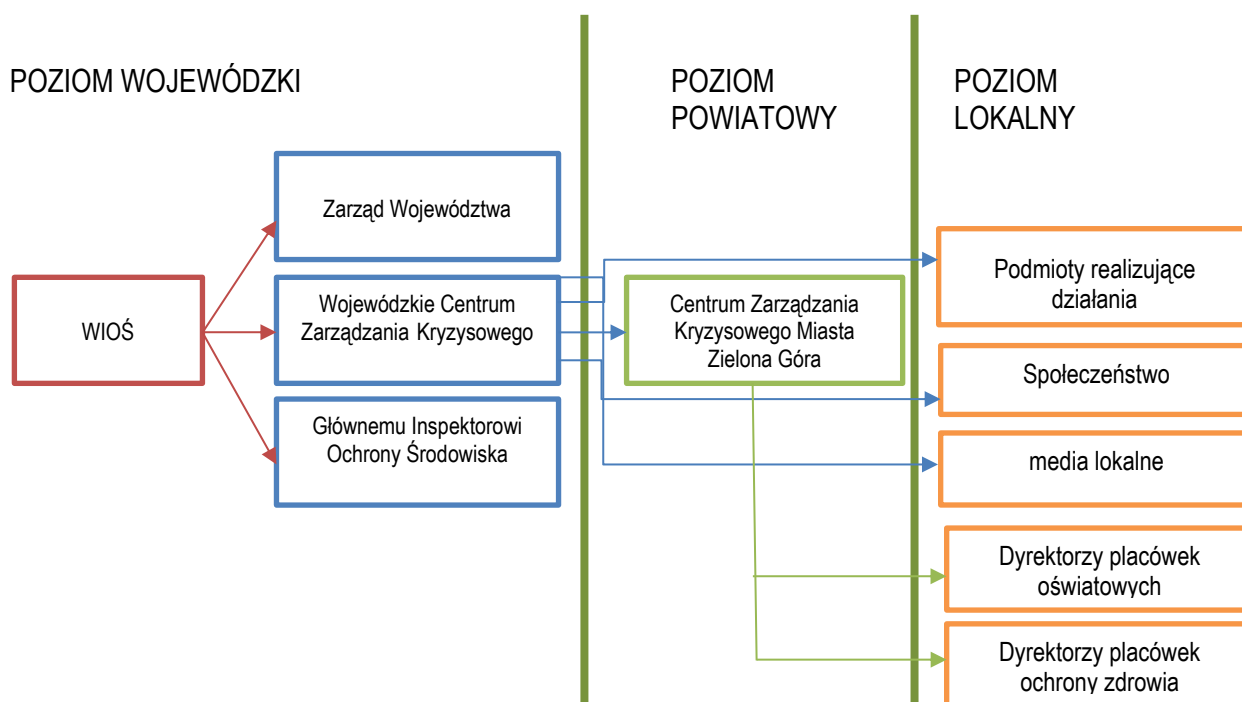
2. Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra przekazuje dodatkowe informacje dla dyrektorów zakładów opieki zdrowotnej i szpitali na administrowanym terenie o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych (np. wzrost dolegliwości astmatycznych lub niewydolności krążenia) z powodu wysokich stężeń zanieczyszczeń.

W ramach przygotowania do wprowadzenia planu działań krótkoterminowych Centrum Zarządzania Kryzysowego ma obowiązek

	<p>przygotować szczegółową listę adresową instytucji, które należy powiadomić o ogłoszeniu alertu i wdrożeniu działań. Lista musi być corocznie aktualizowana.</p> <p>3. Centrum Zarządzania Kryzysowego Miasta Zielona Góra przekazuje informacje dla dyrektorów placówek opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.</p> <p>4. Urząd Miasta Zielona Góra powinien umieścić na stronach internetowych (najlepiej strona główna) informacje o jakości powietrza lub link do strony WIOŚ oraz informacje o ogłaszanych poziomach ostrzegania przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego zawierające:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rodzaj (poziom i kolor) poziomu ostrzegania, • obszar objęty przekroczeniem i działaniami krótkoterminowymi, • możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i do kogo, • informacje o działaniach krótkoterminowych koniecznych do podjęcia i innych środkach zaradczych, głównie działaniach informacyjnych, • wskazanie grup ludności wrażliwych na wysokie stężenia zanieczyszczeń w powietrzu oraz środki ostrożności, które powinny być przez te grupy podjęte, • numer telefonu kontaktowego do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi. <p>5. Informowanie o wystąpieniu lub możliwości wystąpienia wysokich stężeń zanieczyszczeń poprzez</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalne rozgłoszenie, ogłoszenia prasowe, informacje o stężeniu pyłu z poprzedniej doby i zakładane na dzień bieżący obok informacji meteorologicznych na portalach internetowych), lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób podczas zapowiedzi prognoz pogody w telewizji, w radiu regionalnym, • komunikaty przekazywane w sposób zwyczajowo przyjęty dla szkół, przedszkoli, szpitali, przychodni i placówek opieki społecznej.
<p>Podjęmowane środki ostrzegawcze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce • Unikanie długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni dla uniknięcia długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń • Zalecenia stosowania się do zaleceń lekarskich i właściwe zaopatrzenie w potrzebne leki • Unikanie przewietrzania pomieszczeń w trakcie trwania ostrzeżenia
<p>Podjęmowane środki operacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Intensywne kontrole instalacji spalania paliw stałych • Kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi • Kontrole czystości dróg wyjazdowych z budowy

	<ul style="list-style-type: none">• Czyszczenie ulic na mokro• Ograniczenie prac powodujących zapylenie• Zalecenie ograniczenia stosowania kominków• Czasowe zawieszenie uciążliwych prac budowlanych• Promocja stosowania lepszej jakości paliw• Zalecenia korzystania z komunikacji miejskiej zamiast indywidualnej• Kontrole pojazdów w zakresie jakości spalin• Nasilenie kontroli budów pod kątem przestrzegania zapisów prawa budowlanego• Bieżące monitorowanie znaczących emisji z innych zakładów przemysłowych i reagowania służb kontrolnych WIOŚ
--	--

Jako kryterium wystąpienia poziomu alarmowego przyjmuje się wartości stężeń zgodne z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku o poziomach niektórych substancji w powietrzu z załącznika 4⁸. Z uwagi na fakt, iż dla pyłu zawieszonego PM10, wysokie stężenia w okresie od 1 października do 30 marca są częstym zjawiskiem, w tym czasie należy codziennie sprawdzać ich stężenia na wszystkich stacjach, na których prowadzone są automatyczne pomiary tych substancji.

Rysunek 3. Schemat przepływu informacji w ramach Planu działań krótkoterminowych.

5. Działania krótkoterminowe ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych oraz alarmowych

Działania krótkoterminowe zgodnie z prawem podejmowane muszą być w celu ograniczenia występowania epizodów wysokich stężeń substancji w powietrzu, a także skrócenie czasu występowania wysokich stężeń

⁸ Dz. U. z 2012 r. poz. 1031

substancji w powietrzu. Dodatkowo działania powinny się skupiać na ochronie zdrowia mieszkańców w szczególności osób wrażliwych do których należą m.in. dzieci i osoby starsze.

W ramach planu działań krótkoterminowych działania zostały podzielone na działania o charakterze:

- a) informacyjnym,
- b) ostrzegawczym,
- c) operacyjnym,
- d) organizacyjnym.

Ze względu na charakter występowania zanieczyszczenia powietrza oraz okres występowania wysokich stężeń substancji w działaniach naprawczych skupiono się na źródłach emisji z sektora komunalno-bytowego i na źródłach liniowych. Nie uwzględniano źródeł punktowych, ze względu na mały udział tych źródeł w występowaniu epizodów wysokich stężeń substancji oraz mniejszą siłę oddziaływania działań krótkoterminowych na tego rodzaju źródła.

Tabela 2. Zestawienie działań krótkoterminowych przewidzianych do realizacji w mieście Zielona Góra.

Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
Działania informacyjne				
Informacja o zagrożeniu złą jakością powietrza	Wzmocnienie systemu przekazywania informacji o złej jakości powietrza i ogłoszonych alertach. Wprowadzenie jednolitych procedur postępowania na każdym szczeblu. Rozszerzenie wykorzystania Regionalnego Systemu Ostrzegania do celów ostrzegawczych	Działanie niezbędne do realizacji Planu działań krótkoterminowych	Jednostki organizacyjne samorządu, społeczeństwo.	WIOŚ Zielona Góra, Zarząd Województwa Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
Coroczna aktualizacja procedur postępowania przez jednostki zobligowane do działań krótkoterminowych	Przeгляд i aktualizacja corocznie procedur postępowania w trakcie ogłoszonych alertów.	Procedury stosowane w planie działań krótkoterminowych, aktualizowane corocznie	Placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki służby zdrowia, podmioty gospodarcze, Policja, Straż Miejska	Placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki służby zdrowia, podmioty gospodarcze, Policja, Straż Miejska
Zalecenia korzystania z komunikacji miejskiej zamiast indywidualnej	Wskazanie rozwiązań związanych z komunikacją publiczną w celu ograniczenia ilości pojazdów poruszających się po drogach	Może być wdrożone niezależnie od innych działań	Spółeczeństwo, przewoźnicy komunikacji publicznej	Samorządy lokalne, przewoźnicy, lokalne media
Działania ostrzegawcze				

Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
Ograniczenie długotrwałego przebywania na otwartej przestrzeni	Ograniczenie długotrwałego przebywania na zewnątrz w celu uniknięcia długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia zanieczyszczeń. Zaniechanie spacerów i wyjść pieszych przez zorganizowane grupy np.: wycieczki, zawody sportowe.	Wdrożone w trakcie trwania ostrzeżenia danego poziomu. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza	Spoleczeństwo	placówki oświatowe i placówki opieki zdrowotnej
Ograniczenie aktywności fizycznej na zewnątrz	Ograniczenie zajęć typu bieganie, jazda na rowerze, gry zespołowe w celu ograniczenia negatywnego wpływu złej jakości powietrza	Wdrożone w trakcie trwania ostrzeżenia. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza	Spoleczeństwo	Jednostki organizacyjne samorządu, placówki oświatowe
Stosowanie się do zaleceń lekarskich	Profilaktyczne działania w celu przygotowania się do możliwych skutków narażenia na wysokie stężenia jak np.: ataki astmy czy duszności	Wdrożone w trakcie trwania ostrzeżenia. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza	Spoleczeństwo	Spoleczeństwo
Unikanie przewietrzania pomieszczeń w trakcie trwania ostrzeżenia	Profilaktyczne ograniczenie negatywnego oddziaływania wysokich stężeń substancji w powietrzu	Wdrożone w trakcie trwania ostrzeżenia. Wymaga śledzenia prognozy jakości powietrza oraz wyników pomiarów jakości powietrza	Spoleczeństwo	Spoleczeństwo
Działania operacyjne				
Intensywne kontrole instalacji spalania paliw stałych	Kontrole indywidualnych kotłów i pieców przez upoważnionych pracowników straży miejskiej (art. 379 ustawy Prawo ochrony środowiska), Kontrole powinny obejmować interwencje zgłaszane telefonicznie oraz patrole w rejonach o wysokim ryzyku spalania odpadów, Nakładane kary za naruszenie przepisów zakazujących spalanie odpadów powinny uwzględniać szczególną szkodliwość tych działań w sytuacjach wysokich stężeń zanieczyszczeń. Ilość przeprowadzonych kontroli w trakcie trwania alertu powinna być o 50% większa, niż w okresie poza.	Działanie może być wdrożone niezależnie od warunków meteorologicznych.	Właściciele, Zarządcy osiedli, Mieszkańcy	Straż Miejska

Plan działań krótkoterminowych dla strefy miasta Zielona Góra ze względu na wystąpienie ryzyka przekroczenia wartości dopuszczalnej pyłu zawieszonego PM10

Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
Kontrole w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi w obszarach zabudowanych	Całkowity zakaz palenia na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych z ogrodów oraz zakaz rozpalania ognisk. Zakaz nie dotyczy działań i czynności związanych gospodarką leśną.	Działanie powinno być wdrożone w sytuacji braku opadów (deszczu lub śniegu).	Właściciele ogródków przydomowych i działkowych	Straż Miejska
Zalecenie ograniczenia prac powodujących zapylenie	Zalecenie ograniczenia wszelkich prac powodujących nadmierne pylenie jak prace rozbiórkowe, prace kamieniarskie, czyszczenie chodników dmuchawami, zamiatanie ulic na sucho.	Działanie powinno być realizowane niezależnie od warunków poza okresami występowania opadów	Inwestorzy, podmioty gospodarcze,	Nadzór budowlany, Policja, Inspekcja Transportu Drogowego,
Zalecenie ograniczenia stosowania kominków	Właściciele i zarządcy nieruchomości powinni czasowo zrezygnować z palenia w kominkach. Zalecenie ograniczenia nie dotyczy kominków wyposażonych w system dopalania gazów pozostałych podczas spalania drewna oraz nieruchomości, w których kominek stanowi jedyne źródło ogrzewania mieszkania.	Działanie może być wdrożone niezależnie od warunków meteorologicznych.	Właściciele, Zarządcy osiedli, Mieszkańcy	Zakaz dotyczy wszystkich osób przebywających na obszarze miasta Zielona Góra w trakcie ogłoszonego Alertu III stopnia
Kontrole pojazdów w zakresie jakości spalin,	Prowadzenie wzmożonych kontroli jakości spalin w ruchu ulicznym za pomocą analizatora spalin w pojazdach napędzanych silnikiem niskoprężnym (benzynowym) oraz dymomierza w pojazdach napędzanych silnikiem wysokoprężnym (diesla).	Zależne od warunków meteorologicznych	Spółeczeństwo	Policja, Inspekcja Transportu Drogowego
Działania organizacyjne				
Zbudowanie i aktualizacja bieżąca bazy danych o jednostkach oświatowych i opiekuńczych,	Zbudowanie i aktualizacja pełnej listy jednostek oświatowych i opiekuńczych, które należy powiadomić w trakcie ostrzeżeń o konieczności zastosowania działań zapobiegawczych.	Baza aktualizowana corocznie, musi być przygotowana w pierwszej kolejności.	Placówki oświatowe, Kuratorium Oświaty, placówki opiekuńcze	Urząd Miasta Zielona Góra
Zbudowanie i aktualizacja bazy danych o jednostkach opieki zdrowotnej	Zbudowanie pełnej aktualizowanej listy jednostek opieki zdrowotnej, które należy powiadomić w trakcie trwania poziomów ostrzegania o konieczności zastosowania działań przygotowawczych na wypadek zwiększonej liczby zachorowań.	Baza aktualizowana corocznie, musi być przygotowana w pierwszej kolejności.	Placówki ochrony zdrowia, szpitale, kliniki i przychodnie	Urząd Miasta Zielona Góra

Nazwa działania	Szczegółowy opis działania	Stosowanie działania	Podmioty objęte działaniem	Podmioty odpowiedzialne za realizację działania
Zbudowanie i aktualizacja bazy danych o mediach publicznych lokalnych i ogólnego zasięgu,	Zbudowanie pełnej bazy danych o sposobach przekazywania informacji o jakości powietrza za pomocą mediów, uwzględniająca media lokalne, regionalne i ogólnokrajowe, sieci telekomunikacyjne, strony internetowe, sieci informacji multimedialnej jak tablice zmiennej treści, media społecznościowe	Baza musi być aktualizowana na bieżąco	Zarządzający mediami	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
Aktualizacja procedur postępowania w ramach Programu zarządzania kryzysowego	Aktualizacja procedur postępowania w trakcie ogłoszenia alarmów przez jednostki prowadzące działania informacyjne i zapobiegawcze odnośnie sposobu postępowania po uzyskaniu informacji o złej jakości powietrza.	Procedury muszą być ustalone w poszczególnych grupach jednostek realizujących działania na etapie Programu zarządzania kryzysowego	Placówki oświatowe i opiekuńcze, placówki ochrony zdrowia, jednostki informacyjne, obiekty użyteczności publicznej jak domy kultury, muzea, urzędy, placówki kultury i nauki	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, samorządy lokalne zarządzające obiektami użyteczności publicznej

6. Lista podmiotów korzystających ze środowiska zobowiązanych do ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania gazów i pyłów do powietrza

W obecnym stanie prawnym nie ma możliwości nakazania podmiotom korzystającym ze środowiska czasowego ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza w przypadku ogłoszenia alertu w ramach planu działań krótkoterminowych. Ponadto prowadzone analizy udziału poszczególnych grup źródeł w wielkości stężeń wskazują na znikomy udział emisji punktowej na wielkość stężeń analizowanych zanieczyszczeń na terenie strefy miasta Zielona Góra. Biorąc pod uwagę powyższe argumenty, nie wskazano listy podmiotów korzystających ze środowiska zobowiązanych do ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania gazów i pyłów do powietrza w przypadku ogłoszenia któregośkolwiek z alertów.

7. Sposób organizacji i ograniczenia ruchu pojazdów napędzanych silnikami spalinowymi

W ramach Planu działań krótkoterminowych nie wprowadza się ograniczeń ruchu pojazdów napędzanych silnikami spalinowymi do realizacji na terenie miasta Zielona Góra.

8. Środki służące ochronie wrażliwych grup ludności

Podstawowym środkiem służącym ochronie wrażliwych grup ludności są działania służące dotrzymaniu standardów jakości powietrza określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Wrażliwe grupy ludności może określić Wojewódzki Inspektor Sanitarno-Epidemiologiczny. Do grup wrażliwych ludności zalicza się:

- a) **Dzieci i młodzież poniżej 25 roku życia** - szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń zanieczyszczeń, gdyż spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe.
- b) **Osoby starsze i w podeszłym wieku** - wrażliwość osobnicza w tej grupie wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje osłabienie układu odpornościowego.
- c) **Osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego** – szczególnie narażone na szkodliwe działanie pyłu przy odpowiednich stężeniach są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, w szczególności osoby chore na astmę.
- d) **Osoby z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego** - bardzo drobny pył zawieszony ma zdolność wnikania w płucach do naczyń krwionośnych w wyniku czego uszkadza je, powodując zaostrzenie chorób układu krwionośnego, w tym również powstawanie zakrzepów.
- e) **Osoby palące papierosy i bierni palacze** - wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych.
- f) **Osoby zawodowo narażone** na działanie pyłów i innych zanieczyszczeń.

Do działań służących ochronie wrażliwych grup ludności należą działania również długoterminowe, które powinny być realizowane przez samorządy do których należą:

- rozbudowa sieci monitoringu i udostępniania informacji o jakości powietrza, co służy zwiększeniu świadomości osób,
- wprowadzania procedur postępowania w placówkach oświatowych i opiekuńczych oraz placówkach ochrony zdrowia,
- zaopatrzenie placówek oświatowych typu żłobki i przedszkola oraz szpitale w przenośne oczyszczacze powietrza celem redukcji lokalnie występujących wysokich stężeń pyłów w pomieszczeniach,
- profilaktyka badań wśród dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie chorób układu oddechowego wywołanych przez złą jakość powietrza,
- tworzenie pasów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych jako barier ochronnych przed ekspozycją na zanieczyszczenia,
- tworzenie stref rekreacji poza obszarami narażonymi na szczególne oddziaływanie źródeł emisji,
- edukacja ekologiczna.

Wdrożenie tych działań wymaga współpracy władz lokalnych i zwiększenia stopnia przekazywania informacji społeczeństwu.

9. Skutki realizacji planu działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery w realizacji

Według wieloletniej diagnozy dokonywanej przy okazji opracowania kolejnych Programów ochrony powietrza, przyczyną występowania przekroczeń dla pyłu zawieszonego PM10 jest działalność źródeł powierzchniowych związanych z sektorem komunalno-bytowym i w znacznie mniejszym stopniu źródeł komunikacyjnych.

W odniesieniu do ludności na obszarach, gdzie wystąpią przekroczenia stężeń substancji determinujących ogłoszenie kolejnych alertów zastosowanie się do działań wskazanych w PDK przyniesie pozytywne skutki w postaci ograniczenia negatywnego wpływu wysokich stężeń substancji na zdrowie i życie ludności.

Zastosowanie działań organizacyjnych i operacyjnych wymaga głównie zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi. Bez budowania świadomości ekologicznej mieszkańców województwa nie jest możliwa realizacja wszystkich działań w wystarczającym stopniu. Straż miejska i policja może jedynie wrywkowo kontrolować gospodarstwa domowe pod kątem stosowania się do zaleceń i nakazów zapisanych w PDK.

Znaczącymi barierami w realizacji działań są ograniczenia finansowe dotyczące stosowania przez mieszkańców paliw o określonych parametrach czy ograniczenia swobód obywatelskich dotyczące zaleceń korzystania z komunikacji miejskiej zamiast indywidualnej.

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im większy obszar obejmują działania i im dłużej one trwają, tym skutki są większe.